

Rudolf Brachaczek (Brahaczek) –
absolwent Akademii Handlowej w Krakowie, kapitan Wojska Polskiego i
ofiara Katynia

W źródłach archiwalnych rodzina ma różny zapis nazwiska.

Rudolf Brachaczek/ Autors: radaopwim.gov.pl

Rudolf Brachaczek urodził się 1 kwietnia 1895 roku w Starym Mieście koło Cieszyna, w rodzinie mieszczańskiej. Był synem Józefa i Joanny z domu Szpandel.

15 marca 1915 roku, podczas I wojny światowej, został powołany do armii austro-węgierskiej. Po ukończeniu szkoły oficerskiej objął funkcję dowódcy plutonu w 100. pułku piechoty. 1 czerwca 1916 roku awansował do stopnia chorążego piechoty i został przeniesiony do 56. pułku piechoty. W czasie walk został ranny w pierś. Po rekonwalescencji, 26 września 1916 roku, objął dowództwo oddziału szturmowego. W marcu 1917 roku, po ukończeniu kursu dowódców kompanii, awansował do stopnia porucznika armii austro-węgierskiej.

W 1918 roku, walcząc na froncie włoskim, został ciężko ranny w nogę i do końca wojny przebywał w szpitalu. Po rozpadzie monarchii austro-węgierskiej oraz odzyskaniu przez Polskę niepodległości wstąpił do Wojska Polskiego.

W latach 1918–1921 uczestniczył w walkach o granice odrodzonej Polski jako dowódca kompanii w 10. Pułku Piechoty. W listopadzie 1919 roku został przeniesiony do rezerwy i skierowany do działań plebiscytowych na Górnym Śląsku jako członek Polskiej Organizacji Wojskowej na Śląsku Cieszyńskim. W 1920 roku mianowano go kapitanem piechoty, a w 1921 roku przydzielono do 73. Pułku Piechoty. Brał również udział w działaniach związanych z konfliktem polsko-czechosłowackim oraz walkach o Górny Śląsk.

W latach 1920–1930 pozostawał oficerem rezerwy Wojska Polskiego, jednocześnie angażując się w życie publiczne i administracyjne regionu Śląska.

W 1922 roku ukończył kurs Abiturientów w Akademii Handlowej w Krakowie. Krakowska Akademia Handlowa była wówczas szkołą zawodową o poziomie wyższym niż szkoła średnia. Na kursy abiturientów przyjmowano kandydatów posiadających świadectwo dojrzałości, podobnie jak na studia uniwersyteckie.

7930a

SPRAWOZDANIE

PAŃSTWOWEJ DYREKCJI
AKADEMJI HANDLOWEJ

W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1921.

KRAKÓW
NAKŁADEM AKADEMJI HANDLOWEJ.
ZAKŁADY GRAFICZNE EUGEN. I DRA KAZIM. KOZJAŃSKICH.
1921.

IV. KURS ABITURJENTÓW.

Oddział A.

1. Augustin Alojzy, 2. Barnert Franciszek, 3. Bązant Tadeusz,
4. Berger Antoni, 5. (Bieroń Jerzy 15/12), 6. Brahaczek Rudolf,
7. Breiter Stanisław, 8. Buchwaldek Rudolf, 9. Bzowski Jacek,
10. (Czekowski Filip 15/4), 11. (Czubryt Piotr 1/2), 12. Danielewicz August,
13. Dembiński Stanisław, 14. Dobrzański Jan, 15. Drabiński Bartłomiej,
16. Franić Feliks, 17. Grzesiak Józef, 18. Herda Franciszek,
19. Herzhaft Emil, 20. Inmerglück Maurycy, 21. Jończyk Adolf,
22. Kleinberger Edward, 23. Kobyłecki Alojzy, 24. Kubicz Zygmunt,
25. Lacher Tadeusz, 26. Lelito Ludwik, 27. Liebeskind Alfred,
28. Maciołowski Michał, 29. Małecki Kazimierz, 30. Matuszewski Ludwik,
31. Matych Emil, 32. Mazanek Antoni, 33. Meisels Maksymilian,
34. Michalski Tadeusz, 35. (Miodowicz Stefan 1/1), 36. Mikołajczyk Karol, 37. Minkowski Marjan,
38. Mlak Antoni, 39. Mola Alojzy, 40. Mróz Ludwik, 41. Nebenzahl Norbert,
42. Okręglak Wojciech, 43. (Olma Edward 15/4), 44. Pankiewicz Eugenjusz,
45. Pasternak Wojciech, 46. Pazdon Tomasz, 47. (Perlmutter Wilhelm 12/5),
48. Poniński Adolf, 49. Porębski Władysław, 50. Pustówka Józef,
51. (Rabkiewicz Franciszek 1/2), 52. (Regiec Tadeusz 15/3),
53. Reguła Jan, 54. Rzepecki Lucjan, 55. Schneider Bernard,
56. Sędzimir Kazimierz, 57. Siewierski Józef, 58. (Stachórski Tadeusz 12/5),
59. Stonawski Paweł, 60. Szweczyk Jan,
61. Szwareenberg-Czerny Andrzej, 62. Szyler Antoni,
63. Trzaska Joachim, 64. Wetzstein Joachim, 65. (Winiarski Jan 1/12),
66. Winnik Tomasz, 67. Wodecki Józef, 68. Wratny Adolf,
69. Zakrzewski Władysław, 70. Załucki Stanisław.

34

Kurs Abiturientów Akademii Handlowej w Krakowie, rok szkolny 1921/1922.

Oddział A, nr 6. Brahaczek (oryg. zapis) Rudolf.

Po ukończeniu studiów został zatrudniony w oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego w Bielsku-Białej. Następnie, w latach 1923–1927, kierował wydziałem Banku Gospodarstwa Krajowego w Katowicach. Piastował również kierownicze stanowiska w bankowości i administracji gospodarczej.

W 1934 roku nadal pozostawał w rezerwie Wojska Polskiego w stopniu kapitana, ze starszeństwem od 1 czerwca 1919 roku. Podlegał Powiatowej Komendzie Uzupełnień w Katowicach i pozostawał w ewidencji oficerów rezerwy 73. Pułku Piechoty.

W 1938 roku pełnił funkcję sekretarza Komitetu Walki o Śląsk za Olzą.

Po wybuchu II wojny światowej, 17 września 1939 roku, został aresztowany przez NKWD w okolicach Darachowa, na terenach zajętych przez Związek Sowiecki. Osadzono go najpierw w punkcie przejściowym dla jeńców wojennych w Kamieńcu Podolskim, a następnie przewieziono do obozu jenieckiego w Kozielsku.

Kapitan rezerwy piechoty Rudolf Brachaczek został zamordowany pomiędzy 16 a 19 kwietnia 1940 roku w Lesie Katyńskim przez funkcjonariuszy NKWD. Był jedną z ofiar zbrodni katyńskiej – masowego mordu dokonanego na polskich oficerach i przedstawicielach inteligencji.

51. Danyluk, Jan, Offizier. Erkennungsmarke, Offiziersausweis, Brief.	87. Andziak, Marzin. Personalausweis, Brief, Impfzettel.
52. Marecki, Ferdinand. Schulenausweis, Telegramm.	91. Drozdowski, Iwan. Brief.
53. Błozowski, Tadeusz, Lt. 2 Karten, Notizbuch (1).	92. Dorosz, Josef, Lt., geb. 16. 8. 08. Soldbuch.
55. Bienia, Jan, Obltn. Briefumschlag.	93. Baranski, Tadeusz. Personalausweis, Visitenkarte, Notiz- buch, Fotos.
59. Aksanistowski, Stefan, Lt. Geburtsschein.	99. Dubaniowski, Dionizyj, Hptm. Postkarte.
60. Kozłowski, Stefan. Visitenkarte.	101. Sumen, Michael Stanislawowitsch. Postkarte, Brief.
61. Mayer, Eugeniusz Romuald, Hptm. Waffenschein, Visitenkarte.	103. Achselstück ohne Abzeichen
62. Gorman, Bronislaw. Offiziersausweis.	104. Hauptmann.
63. Walczykiewicz, Wladislaw, Lt. Personalausweis, Visitenkarte.	105. Barczyk, Franciszek, Fähnrich. Verleihungsurkunde für den Orden „Virtuti Militari“, Waffenschein, Vi- sitenkarte.
64. Borowski, Piotr. Trauschein.	106. Wolosianko, Dr. med., Hauptmann. Ausweis, Visitenkarte, Quittungen, Impfzettel Nr. 1777.
68. Dobrzanski, Zygmunt, Hptm. 3 Karten. Absender: A. Dobrzanska, Radom, Parbatka 101.	107. Goslawski, Jan, Volksschullehrer. Personalausweis, Impfzettel Nr. 3501, Schreiben des Kriegsministeriums.
69. Szyfter, Josef, Hptm. Personalausweis, Postkarten, Fotos. Absender auf einer Postkarte: Buluska F., Tiefenbach, Kreis Schrimm, Polen.	108. Brachaczek, Rudolf, Hptm. Zeugnis, 2 Karten, 1 Briefumschlag, Impfzettel.
76. Lukaszewicz, Ladislaw. Brief.	109. Zalobinski, Adam. Telegramm, Postkarte, Achselstück ohne Abzeichen.
77. Bielejec, Josef, Major. Impfzettel, Visitenkarte, Brief mit Ab- sender: Sofia Sandomierz, ul. Mickie- wicza Nr. 11.	110. Nosowicz, Henryk, Hptm. Dienstausweis, Zeugnis, Notizbuch.
81. Dulas, Miloni, geb. 24. 10. 10, Lt. Soldbuch.	111. Botenawicz, Marian, Oberstleutnant. Brief, Taschenkalender für Aerzte, Holzdose, Taschenmesser mit Etui.
82. Gerczak, Mieczyslaw, Obltn. Personalausweis, Mobilisierungskarte, Visitenkarte.	112. Golda, Antoni. Berechtigungsschein zum Tragen einer Auszeichnung.
83. Samogajen (f), Marian. Postkarte, Impfzettel.	113. Martin, Piotr, Ingenieur des Patent- amtes Warschau. Personalausweis, Impfzettel aus Ko- zelsk, Briefumschlag.
84. Obltn. Anzahl Visitenkarten, Notizbuch (darin sind die beiden Generale Bohaterewicz und Smorawinski er- wähnt).	114. Sniegocki, Stanislaw, geb. 1902. Postspargbuch.
85. Danda, Anton, Verw.-Sekretär aus Krakau. Personalausweis, Brief, Visitenkarte, Notizbuch.	115. Brzezinski, Stefan, Obltn., Rechnungs- sekretär im Wojwodschaftsamt in Wilna, wohnhaft in Warschau, ul. Kielecka 35/Mokotow. Schreiben des Wojwodschaftsamt's in Wilna, Rechnung, Notizbuch.
86. Dymitrow, Narzis. Postspargbuch, Briefe, Absender: Josef Dymitrow, Przemyśl, ul. Slowackiego 59.	116. Smagacz, Stanislaw, Hptm. Postkarte, Visitenkarte.
	117. Witkiewicz, Jan, geb. 1. 6. 09, Lt. Wehrpaß, Postspargbuch.

Podczas ekshumacji prowadzonych przez Niemców w 1943 roku jego ciało zostało zidentyfikowane pod numerem AM 108. Przy zwłokach znaleziono m.in.: świadectwo szczepienia z Kozielska, kopertę listową wysłaną w lipcu 1939 roku, zaświadczenie służby w Polskiej Organizacji Wojskowej na Śląsku Cieszyńskim, kartę pocztową od Marii Brachaczek, fotografie, znaczki pocztowe oraz aluminiowy medalik z wizerunkiem Matki Boskiej Niepokalanej.

Od 28 lipca 2000 roku miejsce jego pochówku znajduje się na Polskim Cmentarzu Wojennym w Katyniu.

Rudolf Brachaczek został pośmiertnie mianowany na stopień majora. Za swoją działalność wojskową i niepodległościową został odznaczony:

- Medalem Niepodległości,
- Złotym Krzyżem Zasługi,
- Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Był żonaty. Miał córkę Halinę oraz syna Zdzisława. Mieszkał w Katowicach.

Los Rudolfa Brachaczka pozostaje symbolem tragicznych losów polskiej elity wojskowej i intelektualnej zamordowanej przez Związek Sowiecki w czasie II wojny światowej.

Źródła:

1. Kachel, J., *Dawniej niż wczoraj*. Dostępne w Internecie: <http://jacekkachel.blogspot.com/> [dostęp: 20.05.2026]. Kontakt: jacek.kachel@um.bielsko-biala.pl
2. „Rudolf Brachaczek”, *Wikipedia*. Dostępne w Internecie: <https://pl.wikipedia.org/> [dostęp: 20.05.2026].
3. Instytut Pamięci Narodowej, „Brachaczek Rudolf”, baza ofiar. Dostępne w Internecie: <https://katyn.ipn.gov.pl/kat/ludzie/ofiary/baza-wyszukiwarka/r45842087496838,BRACHACZEK.html> [dostęp: 20.05.2026].
4. *Sprawozdanie Państwowej Dyrekcji Akademii Handlowej w Krakowie za rok szkolny 1921*.
5. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Dostępne w Internecie: <http://www.radaopwim.gov.pl> [dostęp: 20.05.2026].
6. AVHTS. Dostępne w Internecie: <http://www.avhts.eu> [dostęp: 20.05.2026].
7. Opracowanie własne na podstawie dostępnych materiałów internetowych.

Urszula Siwek - Faszyńska